Quomodo inueniantur & medium & uerum Argumẽmenta.

Planetarum passiones quæ sint.

Argumentum uerum habebis ducendo filum à centro mundi per centrum epicicli, ubi aduertes locum à filo inferioris epicicli tactum, illic enim uera epicicli aux est. Si nunc à puncto augis ueræ numeres signa, gradus & M̈, secundum ordinem, usq; ad indicem Y. cõsurgit Argumentum uerum Saturni, quo pariter opus est ad latitudinem Saturni indagandam. Quæ reliqua sint Saturni accidentia & passiones, nũc docebimus: Quando Saturnus in summitate sui eccentrici, hoc est, in auge eccentrici consistit, tum se ipso minor apparet, tardusq; cursu est. Verum 90 gradus ab auge æquantis siue deferentis utrobiq; distans, ueram quantitatem sui exhibet. Ex aduerso autem augis deferẽtis maximus uidetur, & uelox cursu dicitur.

Orientalis & Velox cursu. Auctꝰ lumine Auctus numero.

Saturnus etiam uocatur orientalis auctusq; lumine, quando Sol ab eo recedit ad oppositionem usq;, Idem occidentalis diminutusq; lumine, quo ad coniunctio eius cũ Sole rursus contingit. Auctum numero eundem appellamus, quando uerus eius motus à principio arietis remotior est quam medius motus. Cõtra diminutum numero, ubi uerus motus eius medio minor est. Velox uel auctus cursu dici meretꝰ, ubi linea ueri motꝰ, uelocior, quã linea medii motus, mouetur. Diminutus & tardus cursu contraria ratione.

Combustus.

Quando à Sole non ultra 9 gradus elongatur, combustus dicitur. In Saturno quoq; ascensus & descensus latitudinis obseruãdi sunt, qua de re infra tractabitur. Sciendum est, Saturnum, Iouem, Martem, in mediis coniunctionibus cum Sole perpetuò iuxta crucem ✠ epicicli,

Planetæ cum ☉ iuncti apparent in auge epicicli media.

id est, in auge media epicicli reperiri, quemcunq; tandem eo tempore epiciclus in deferente locum teneat, Similiter in oppositionibꝰ mediis, nunquam non in opposito augis epicicli Planeta inuenitur, vnde facile intellectu est, planetam aliquem ex illis tribus, semper in epiciclo ab auge media distare, atq; medium motum solis, à medio istius planetæ motu. Interdum errãtes directi, quoq; retrogradi, & Stationarii appellãtur,

Planetę directi retrogradi & Stationarii q̃n do dicuntur.

quod ita accipito, quod si filum ex centro mundi tendas, ita ut à latere epiciclum attingat, ille ipse punctus contactus, qui est secundũ signorum ordinem, statio prima dicitur, in quo planeta aliquis existẽs, stationarius nominatur, sicut ediuerso, punctus contactus, contra successum signorum, secunda statio, & planeta in eodem subsistens, stationarius similiter uocatur. Inter has stationes, qui uersatur planeta, si superiorem epicicli partem ambit (quoniam ordinatim secundum signa mouetur) directus dicitur. Hactenus igitur quicquid de Saturno dictum est, idem de Ioue & Marte Intelligendũ est. ¶ Hæc omnia quo clarius accipiantur, uisum est subiicere demonstrationem quandam exemplarem, ueluti imaginem, unde quæ supra sunt rectè dicta, iam certius. & tanquam oculis exposita, cognoscantur.

Exemplũ CAROLI imperatoris.

¶ Maiestatis Cæsareæ ortum, añus à Christo sesquimillesimus, dies 23 Februarii, Hora 15, M̈ 44 pomeridiana sibi uendicat. Cum uero tempus hoc duplici æquatum sit ratione. Prima propter diuersitatem meridianorum, Secunda propter dierum inæqualitatem, consurgit numerus 23 dierum 16 horarum 20 minutorum, quo cum numero motus requirendi iam sunt. Principio itaq;, quia 1500 post Christum numerãtur, querẽdi sunt, sub titulo (radix medii motus Saturni) 1400 anni, 1500 eñ nondum elapsi integre sunt. Ibi aũt reperitur radix in 12 G̈ 38 M̈ ♑. eandem in zodiaco numerabis, termino istius ostensorem M inferioris rotulæ admoue. Deinde in eadem rotula require annum 99 (quia tot anni ultra 1400 peracti sunt) per illum duc filum A, cui immoto sic permanenti, indicem M suppone, 23 postea diem Februarii uide in Kalendario, iuxta M monstratorem (16 horæ & 20 M̈ omittantur, p̃ angustia quippe instrumenti non ita exacte dinoscuntur) diei ergo filum A, adiunge, filoq; extenso indicem M rursus cum fiduciæ linea applica, quo facto, recte satis operatũ est. Quando per indicem M medius Saturni motus in Zodiaco, gradus uidelicet 25 M̈ 39 ♉ ostendit. Indicem deinde P secundi orbis, 13, gradui 9 minut. suppone, quod est aux Saturni, sicut ex 4 Enunctiato doctus es. Et sic utramque rotam rectificaueris. Vides igitur quomodo index M circulum G H I ante G ad signa 5 grad. 12 min. 30 (quod est centrum ♄ medium) contingat. Eundem signorum, graduum & minutorum finem, in linea K L M require, per quæ filum è centro E ducatur, deferensq; cum centro Epicicli sub illud statuatur, Inferior quoque epiciclus cum cruce ✠ sua, sic ut crux à centro epicicli uersus circumferentiam Zodiaci vergat, & idem epiciclus pariter, simul & deferens, ita ut debent, ordinati erunt.

¶ Post hæc Radix argumenti in tabula argumenti uideatur, penes numerum 1400, ubi signum 0 grad. 5 minut. 56 reperies, totidem signis, gradibus, & minutis superioris epicicli indicem adiunge, annos post hac residuos qui sunt 99 ultra 1400 exactos, in superiori epiciclo inspice, per quos filum F è centro epicli tende, cui tenso Y ostensorem subde. Præterea filum F 23 diei 16 horis 20 minutis (licet instrumẽti arctitudo non satis possit hæc distincte admittere.) applica, cui inuariato indicem Y cum fidei linea iterum submitte, qui in limbo inferioris epicicli signa 9 grad. 15 minut. 49. quod est argumentum medium Saturni, refert. Epiciclis autem firmatis sic, theorica omnis cum omnibus pariter rotis absolutissima fuerit.

Verus ♄ locus in Zodiaco tẽpore natiuitatis Imperatoris.

¶ Verum Saturni cursum discis. Filum è tentro A per medium stellæ dirigendo, ubi in Zodiaco 17 gradus 40 minut. ♉ ostenduntur, quæ sunt id quod cupis.

¶ Centrum Saturni

TABVLA MEDII MOTVS. SATVRNI.			TABVLA MEDII ARGVMENTI. SATVRNI.		
Centenarii annorum ante & post Christi aduentum.	Radices post Christum.	Radices ante Christum.	Centenarii annorum ante & post Christi aduentum.	Radices post Christum.	Radices ante Christum.
Annus	S. G. M.	S. G. M.	Annus	S. M. M.	S. G. M.
Christi	♊ 14 5	♊ 14 5	Christi	6 24 12	6 24 12
100	♏ 7 33	♑ 20 37	100	2 1 28	11 16 56
200	♈ 1 1	♌ 27 9	200	9 8 44	4 9 40
300	♌ 24 29	♈ 3 41	300	4 16 0	9 2 24
400	♑ 17 58	♏ 10 13	400	11 23 16	1 25 8
500	♊ 11 26	♊ 16 45	500	7 00 32	6 17 52
600	♏ 4 54	♑ 23 16	600	2 7 48	11 10 36
700	♓ 28 22	♌ 29 48	700	10 15 4	4 3 20
800	♌ 21 50	♈ 6 20	800	4 22 20	8 28 4
900	♑ 15 18	♏ 12 52	900	11 29 36	1 18 48
1000	♊ 8 46	♊ 19 24	1000	7 6 52	6 11 22
1100	♏ 2 14	♑ 25 56	1100	2 14 8	11 5 6
1200	♓ 25 42	♍ 2 28	1200	9 20 40	3 26 50
1300	♌ 19 10	♈ 9 0	1300	4 28 40	8 19 34
1400	♑ 12 38	♏ 15 32	1400	0 5 56	1 12 18
1500	♊ 6 7	♊ 22 4	1500	7 13 12	6 5 2
1600	♎ 29 25	♑ 28 36	1600	2 20 28	10 27 56
1700	♓ 23 3	♍ 5 8	1700	9 27 44	3 20 40
1800	♌ 16 31	♈ 11 39	1800	5 5 0	8 13 24
1900	♑ 9 59	♏ 18 11	1900	0 12 16	1 6 8
2000	♊ 3 27	♊ 24 43	2000	7 19 32	5 28 52
2100	♎ 26 55	♒ 1 15	2100	2 26 48	0 21 36
2200	♓ 20 23	♍ 7 47	2200	10 4 4	5 14 20
2300	♌ 13 51	♈ 14 19	2300	5 11 20	10 7 4
2400	♍ 7 19	♏ 20 51	2400	0 18 36	2 29 48
2500	♊ 0 47	♊ 27 23	2500	7 25 56	7 22 32
2600	♎ 24 16	♒ 3 55	2600	3 3 8	0 15 16
2700	♓ 17 43	♍ 10 26	2700	10 10 24	5 8 0
2800	♌ 11 12	♈ 16 58	2800	5 17 40	10 0 44
2900	♑ 4 40	♏ 23 30	2900	0 24 55	0 23 28
3000	♉ 28 8	♋ 0 2	3000	8 2 12	5 16 12
3100	♏ 21 36	♒ 6 34	3100	3 9 28	10 8 56
3200	♓ 15 4	♍ 13 6	3200	10 16 44	3 1 40
3300	♌ 8 32	♈ 19 38	3300	5 23 59	7 24 24
3400	♑ 2 0	♏ 26 10	3400	1 1 16	0 17 8
3500	♉ 25 28	♋ 2 42	3500	8 8 31	5 9 52
3600	♎ 18 36	♒ 9 14	3600	3 16 7	10 2 36
3700	♓ 12 24	♍ 15 46	3700	10 23 3	2 25 20
3800	♌ 5 52	♈ 22 17	3800	6 0 19	7 18 4
3900	♐ 29 20	♏ 28 49	3000	1 7 35	0 10 48
4000	♉ 22 49	♋ 5 21	4000	8 14 51	5 3 32
4100	♏ 16 17	♒ 11 53	4100	2 22 7	9 26 16
4200	♓ 9 45	♍ 18 25	4200	10 29 23	2 19 0
4300	♌ 3 13	♈ 24 57	4300	6 6 39	7 11 44
4400	♐ 26 41	♐ 1 29	4400	1 13 55	0 4 28
4500	♉ 20 9	♋ 8 1	4500	8 21 11	4 27 12
4600	♎ 13 37	♒ 14 33	4600	3 28 47	9 19 56
4700	♓ 7 6	♍ 21 5	4700	11 5 43	2 12 40
4800	♌ 0 34	♈ 27 36	4800	6 12 59	7 5 24
4900	♐ 24 2	♐ 4 9	4900	1 20 15	11 28 8
5000	♉ 17 30	♋ 10 40	5000	8 27 31	4 20 52
5100	♎ 10 58	♎ 17 12	5100	4 4 47	9 13 36
5200	♓ 4 26	♍ 23 44	5200	11 12 3	2 6 20
5300	♋ 27 54	♉ 0 16	5300	6 19 19	6 29 4
5400	♐ 21 22	♐ 6 48	5100	1 26 35	0 21 48
5500	♉ 14 50	♋ 13 20	5500	9 3 51	4 14 32
5600	♎ 8 18	♒ 19 52	5600	4 11 7	9 7 16
5700	♓ 1 46	♍ 26 24	5700	11 18 23	2 0 0
5800	♋ 25 14	♉ 2 56	5800	6 25 39	6 22 44
5900	♐ 18 42	♐ 9 28	5900	2 2 56	11 15 28
6000	♉ 12 10	♋ 15 59	6000	9 10 11	4 8 12
6100	♎ 5 39	♒ 22 31	6100	4 17 27	9 0 56
6200	♒ 29 7	♍ 29 3	6200	11 24 43	1 23 40
6300	♋ 22 35	♉ 5 35	6300	7 1 59	6 16 24
6400	♐ 16 3	♐ 12 7	6400	2 9 15	0 9 9
6500	♉ 19 31	♋ 18 39	6500	9 6 31	4 1 53
6600	♎ 2 59	♒ 25 11	6600	4 13 47	8 24 36
6700	♒ 26 27	♎ 1 43	6700	0 1 3	1 17 21
6800	♋ 19 55	♉ 8 15	6800	7 8 19	6 10 5
6900	♑ 13 23	♐ 14 47	6900	2 15 35	11 2 49
7000	♉ 6 51	♋ 24 18	7000	9 22 51	3 25 33

